

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Освітня програма	1046 українська мова та література
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	035 Філологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1046
Назва ОП	українська мова та література
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.01 українська мова та література
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Вівчарик Наталія Михайлівна, Омелюх Ірина Володимирівна, Вірченко Тетяна Ігорівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	05.10.2023 р. – 07.10.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/magistr/vidomosti_pro_samoocsinyuvannya_1046_ukr_mova.pdf
Програма візиту експертної групи	https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/accredit/akredit_OP/magistr/programa_vizytu_035_ukrlit_mag.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Підготовка магістрів зі спеціальності «Українська мова та література» має понад десятилітню історію. У 2020 році було затверджено ОП «Українська мова та література», а в 2022 році програму було переглянуто й внесено низку змін. Заклад має всі необхідні розроблені механізми для забезпечення якісного планування, реалізації, перегляду ОП. При плануванні першочергово враховуються наукові здобутки академічної спільноти. Також до уваги береться регіональна особливість і гостра потреба у філологах-комунікаторах. Група розробників при проектуванні ОП докладала зусиль, щоб балансувати між практикоорієнтованим підходом і увиразненням через унікальні ОК сучасних тенденцій науки. ЕГ вважає, що друге преважує. До реалізації ОП залучені високопрофесійні фахівці, а ЗВО сприяє НПП підвищувати кваліфікацію. Також увага приділяється заохоченню колег до роботи. Суттєве оновлення нормативних документів за останні два роки свідчить, що внутрішні процедури забезпечення якості вже почали діяти. Реалізація відбувається без порушення законодавства і відповідно до чинних документів ЗВО. У контексті кожного із критеріїв ЕГ констатує рівень відповідності В, оскільки в кожному із критеріїв мають місце недоліки.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Позитивні практики: На інституційному рівні заклад гнучко реагує на виклики сьогодення, тому витрати матеріальних ресурсів спрямовує на облаштування сховища, купівлю генераторів тощо; освітнє середовище ОНУ характеризується відкритістю, НПП та здобувачі взаємодіють у рамках наукових досліджень кафедри; ОНУ створює для НПП великі можливості професійного розвитку і підвищення кваліфікації через власні сертифікатні програми; НПП отримують матеріальне заохочення за результатами роботи або опитування здобувачів; НПП і здобувачі мають можливість публікувати статті у фахових виданнях, засновником яких є ОНУ; проведення системної роботи з упровадження принципів академічної доброчесності; процедури, виписані в нормативних документах, впроваджуються в діяльність ЗВО. Так, аналітичні звіти, обговорення рекомендацій Центру забезпечення якості освіти на вченій раді факультету свідчить про дієвість процедур. На етапі планування ОП врахування наукових здобутків, сфери зацікавлень НПП при проектуванні ОП; активна співпраця зі стейкхолдерами, що сприяє запровадженню нових ОК із урахуванням сучасних тенденцій ринку праці; сконденсованість практикоорієнтованих ОК у третьому семестрі; міждисциплінарний характер ВК. На етапі реалізації освітнього процесу на ОП викладають висококваліфіковані викладачі-практики; НПП використовують результати підвищення кваліфікації при оновленні змісту ОК; урізноманітнення форм і методів оцінювання здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін та їх адаптування до умов дистанційного навчання; наявність у РП докладних критеріїв оцінювання за різними видами контролю та окремими формами роботи.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

На рівні ЗВО міжнародна д-ть закладу та ф-ту не достатньо відображена на сайті, не оновлюється вчасно; на сайті ф-ту філології, кафедри укр. літ-ри і компаративістики досі розміщені застарілі російськомовні праці НПП; сторінка ГО «Міжнародна асоціація випускників та друзів ОНУ імені І. І. Мечникова» перебуває в розробці, хоча ГО створена в 2014 р. На етапі планування ОП при проектуванні ОП присутня націленість на підготовку фахівця, здатного провадити дослідницьку діяльність. При цьому програма позиціонується як професійна; відсутність історико-літературного ОК; увиразнений виключно лінгв. складник під час проходження АП; в ОП наявні ОК з відповідними формами підсумкового контролю, а розподіл ауд. год. передбачає тільки лекції, що утруднює формування відповідних компетентностей. Накопичення таких ОК простежується на ЗФ навчання. На етапі реалізації РП ОК містять посилання на застарілу літ-ру, поодинокі наявні російськомовні джерела; види робіт, які повинні здати здобувачі під час переддипломної практики не корелюються з часом проведення конф. і видання зб. наук. праць в Україні; порядок визнання РН, отриманих в інших ЗВО та визнання РН, отриманих у неформальній освіті, є чітко регламентованими та зрозумілими для здобувачів, проте вони поки що не мають поширення на ОП; випадки порушення процедури проведення підсум. контролю; роботодавці рідко залучаються до співпраці в рамках викладання ОК; Рекомендації: На рівні ЗВО Оновити впродовж місяця інформ. на сайті ЗВО, факультету, кафедр; за місяць до початку нового семестру оновити списки л-ри в РП; зважаючи, що здобувачам ВО під час повітряної тривоги бажано швидко спуститися в укриття, здійснювати навч. процес у групі, у якій навчається здобувач з особливими потребами в ауд. на 1 пов.; систематично залучати випускників до спільних заходів зі студентами. На етапі планув. до травня 2024 р. розглянути доцільність зміни вектору програми з ОП на ОН, переглянути вичерпність репрезентації літературозн. складника в ОП, обговорити питання щодо доцільності перерозподілу ауд. годин у межах окремих ОК, зокрема на заочній формі навчання; упродовж місяця передбачити можливість студентів провести заняття з літературозн. ОК під час асистентської практики. На етапі реалізації до травня 2024 р. документально оформити фактичне безвідривне проходження переддипломної практики; упродовж 2 років перейняти практику інших ф-тів щодо визнання РН, зокрема акад. мобільності; під час підготовки до 2024–2025 н.р. обговорити та ухвалити на засіданні випускової кафедри перелік рекомендованих заходів неформальної освіти за ОП «Українська мова і література» (курси, конференції, семінари, тренінги тощо); систематично уникати порушення процедури проведення підсумкового контролю; запрошувати роботодавців в контексті викладання окремих тем, а також залучати їх до екзаменаційних комісій. Виявлені недоліки в контексті критеріїв 1-9 свідчать про необхідність посилення метод. супроводу функціонування внутрішньої с-ми забезпечення якості.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП-22 має чітко сформульовану мету: «Підготовка висококваліфікованих та конкурентноспроможних фахівців, здатних до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру в галузі відповідної професійної діяльності, пов'язаної з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації українською мовою з представниками різних соціокультурних груп, методики викладання української мови та літератури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і вимог». Формулювання цілі навчання й мети ОП тотожні, хоча очікувалося що цілі будуть конкретизувати формулювання мети, натомість цілі окреслені дещо кондесованіше. Зіставлення з формулюванням мети в ОП-20 засвідчує, що група розробників при перегляді ОП прагнула до більш місткого окреслення, тому, залишивши підготовку до дослідницької діяльності, уникнула деталізації: фахівці, які «ерудовані в галузі актуальних теоретичних концепцій філологічної думки, володіють сучасними методами аналізу та інтерпретації тексту, світового літературного універсуму та лінгвістичного дискурсу». Формулювання мети корелюється з місією Університету: «Надання високоякісних освітніх послуг, здійснення сучасних наукових досліджень...» (<https://cutt.ly/hwno2kw3>). Мета ОП відповідає таким цінностям ЗВО, як професіоналізм, людиноцентризм та соціальна відповідальність. Аналіз мети ОП засвідчує її відповідність стратегічному напрямку «Інноваційна освітня діяльність, що відповідає європейським стандартам якості», зокрема в частині «Актуальні освітні програми». Під час зустрічей із адміністративним персоналом, НПП, випускниками і роботодавцями неодноразово лунала теза про важливість ОП у контексті формування комунікативної компетентності, що відповідає одному із основних напрямків Концепції освітньої діяльності.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

На редакцію ОП-22 наявні рецензії стейкхолдерів, серед яких учені-філологи, очільники закладів вищої освіти, депутатка Одеської районної ради, представник Уповноваженого із захисту державної мови. Так, О. Бобіна наголошує, що програма готує фахівців, «здатних корегувати знання носіїв мови, а також популяризувати український контент у Європі, давати ґрунтовні мовні та філологічні знання українцям, які перебувають за межами Вітчизни, проводять наукові дослідження». Я. Вітко-Присяжнюк позитивним відзначає «орієнтацію освітньо-професійної програми на формування професійних комунікаторів». Албена Стаменова – керівник профілю «Україністика» в межах спеціальності «Слов'янська філологія» в Софійському університеті св. Климента Охридського – акцентує сфокусованість програми на комунікативній складовій, констатує кореляцію мети з інтегральною компетентністю, а також відзначає врахування «базових наукових теорій, концепцій, принципів, категорій, методів і понять філології». Зіставлення редакцій ОП-20 і ОП-22 ілюструє низку змін, зокрема зменшення кількості кредитів на опанування мовознавчої методології. Так, в ОП-20 ОК 1.23 – 3 кред., ОК 1.24 – 3 кред., тоді як в ОП-22 ОК 14 – 2 кред. «Проблеми літературознавчої методології» (3 кред.) трансформувалися в «Проблеми та методи світового літературознавства» (2 кред.). Таке рішення не корелюється з окремими складовими мети ОП. Роботодавці під час зустрічі підтвердили свою включеність щодо погодження формулювання цілей і залученість до рецензування ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Введення ОК3, ОК6 засвідчує, що для розробників важлива готовність випускників «розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в галузі». РПНД ОК циклу професійної підготовки засвідчують відповідність контенту тенденціям розвитку спеціальності. Так, ОК 12 позиціонується як дисципліна циклу, що «формує лінгвістичну базу прикладного лінгвіста», орієнтованого на працевлаштування за фахом. Мета ОК «Теорія літератури» – допомогти студентам вивчити «особливості функціонування літератури як об'єкта уваги наукових (подекуди міждисциплінарних) шкіл», що свідчить про орієнтацію на дослідження майбутнього. Введення до списку

рекомендованої літератури праць В. Агеєвої, І. Козлика, М. Пащенко, Ф. Бацевича, О. Галети останніх п'яти років свідчить про досяжність завдання. Роботодавці засвідчили, що сучасний ринок потребує філологів-комунікаторів і контент освітніх компонентів, зокрема ОК «Комунікативна лінгвістика» на це спрямований. Випускники засвідчили, що успішне кар'єрне зростання тісно пов'язане зі сформованими компетентностями під час навчання на ОП. Усі ПРН відповідають стандарту, тому сформульовані з урахуванням тенденцій галузевого контексту. ВК «Література Одещини» спрямована на врахування регіонального контексту. Наповнення ОП компонентами відрізняється від аналогічних програм в Україні (ОК 10-12, ВК), що зумовлене прагненням спроектувати унікальну ОП. Це було відзначено й представниками ринку праці.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП-22 загалом дозволяє досягти ПРН, визначених стандартом ВО за спеціальністю 035 Філологія для другого (магістерського рівня) (Наказ №871 від 20.06.2019). Зіставлення ПР в ОП і Стандарті засвідчують, що ПР 1–17 повністю відповідають Стандарту. Їхнє досягнення забезпечується всіма обов'язковими ОК. Окрім того, ОП містить додаткові ПР: ПР 18 – «презентувати результати наукового дослідження під час магістерського семінару, на науково-практичних конференціях, в одноосібних публікаціях, у наукових розвідках, написаних у співавторстві з науковим керівником» (стандартом передбачено для освітньо-наукових програм); ПР 19 – «викладати філологічні дисципліни у закладах вищої освіти», що корелюється з 7 рівнем Національної рамки кваліфікації: «Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів». Кожен із цих ПР досягається обов'язковими компонентами: ПР 18 – ОК1, 4, 9, 10, 11; ПР 19 – ОК 2, 5. Додаткові ПР увиразнюють регіональний аспект програми, посилюють прикладний аспект і дослідницький складник, оскільки випускник програми може здобувати освіту на третьому (освітньо-науковому) рівні в галузі лінгвістики та літературознавства.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Позитивні практики: врахування наукових здобутків, сфери зацікавлень НПП при проектуванні ОП; вивчення досвіду аналогічних програм в Україні задля увиразнення власної унікальності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Недоліки: при проектуванні ОП присутня виражена націленість на підготовку фахівця, здатного провадити дослідницьку діяльність. При цьому програма позиціонується як освітньо-професійна. Рекомендації: розглянути доцільність зміни вектору програми з освітньо-професійної на освітньо-наукову.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ вважає, що ОП відповідає критерію 1 щодо проектування та цілей освітньої програми. Цілі ОП сформульовані з урахуванням позицій різних груп стейкхолдерів. При плануванні групі розробників вдалось врахувати тенденції розвитку спеціальності, регіональні потреби, використати досвід аналогічних освітніх програм. Основним підкритерієм у встановленні відповідності ОП критерію 1 стала відповідність Стандарту вищої освіти, стратегії розвитку Університету.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП розроблено відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН № 871 від 20.06.2019). Обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає ч. 5 ст. 5 ЗУ «Про вищу освіту». Обсяг вибіркового компонента становить 24 кредити ЄКТС (27%), що відповідає п. 15 ч. 1 ст. 62 ЗУ «Про вищу освіту». Всі обов'язкові ОК спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей. Обсяг практичної підготовки за ОП становить 9 кредитів (асистентська практика – 6 кред., переддипломна практика – 3 кред.). Зіставлення ОП–20 і ОП–22 засвідчує збільшення кількості кредитів циклу дисциплін загальної підготовки з 3 до 18 кредитів за рахунок введення ОК 2, 3, 4; зменшення кількості кредитів циклу професійної підготовки з 42, 5 до 36 кредитів; збільшення кредитів на практичну підготовку (асистентська практика з 3 до 6, введення переддипломної практики в обсязі 3 кредити).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОП має структуру, але не достатньо деталізовану: ОК розподілені лише за курсами, формуванням загальних і спеціальних компетентностей. Виокремлено блоки практичної підготовки та підсумкової атестації. Такий підхід дублює структуру навчального плану, і не виконує місії логічної структурної схеми – не увиразнює взаємопов'язаність компонентів. Також логічна схема не відображає курс / семестр опанування вибіркового компонента. У випадку цієї ОП це може бути корисним, оскільки вибіркові компоненти спрямовані на посилення фахових компетентностей, тим більше, що перелік дисциплін вільного вибору не відображає можливість обирати ВК з інших ОП. Якщо реконструювати структурно-логічну схему самостійно, то можна встановити наявні логічні зв'язки. Так, наприклад, асистентській практиці в 2 семестрі (можна встановити лише в РПНД) передує вивчення «Педагогіки вищої школи» в 1 семестрі, «Методики викладання філологічних дисциплін у ЗВО» в 2 семестрі (практика проходить в квітні місяці, більша частина матеріалу вже опрацьована студентами). Зміст ОК «Проблеми та методи світового мовознавства» (2 сем.) є логічним продовженням «Загального мовознавства» (1 сем.). Ці ОК спрямовані на здобуття концептуальних мовознавчих знань. Практикоорієнтовані ОК 9, 12 закономірно опановуються в 3 сем. У сукупності ОК спрямовані на досягнення як цілі ОП, так і ПР. Також, під час огляду ресурсів, що використовуються в навчальному процесі, ЕГ бачила силабуси ОК, у яких зафіксовані пререквізити. Отже, є підстави вважати, що доцільність взаємопов'язаності ОК таки була предметом уваги групи розробників. ОП містить усі необхідні структурні елементи: профіль ОП, перелік компонентів, структурно-логічну схему, форму атестації, матриці відповідності програмних компетентностей, ПРН компонентам ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз РПНД ОК дає підстави стверджувати, що ОП відповідає предметній області спеціальності 035 «Філологія». Це підтверджується обов'язковими ОК циклу фахової та практичної підготовки (ОК 6–ОК 15; ОК 9, 11 мають міждисциплінарний характер) та вибіровими компонентами (наприклад, ВК 1–ВК 8; усі ВК носять міждисциплінарний характер – переважно нові галузі на межі філології й психології, філології й культурології – усе відповідає сучасним тенденціям розвитку науки). Зміст ОК відображає літературознавчу (ОК 8, 11, 13, 15), мовознавчу (ОК 6, 7, 9, 10, 12, 14) складові. ЕГ відзначає, що формулювання предметної області дещо звужене – «компетентності, вміння та навички, які підготують випускників до виконання завдань у галузі лінгвістики». Гарант пояснила, що це технічний огріх. Аналіз відповідності предметній області засвідчує, що жанрово-стильові різновиди текстів практикоорієнтовано розглядаються в мовознавчій площині (разом із тим ОП не передбачає історико-літературного курсу, у якому розглядалися б жанрово-стильові особливості індивідуального стилю письменника тощо; усі літературознавчі ОК є теоретичними). Переклад є об'єктом уваги у ВК 6 «Лінгвокультурологічні аспекти перекладу» та частково в ОК 6.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Вченою радою Університету 18.12.2019 затверджено Положення про порядок реалізації здобувачами ВО права на вибір навчальних дисциплін в ОНУ імені І. І. Мечникова (<https://cutt.ly/WnNmhff>). Положення забезпечує умови для формалізації процедур формування переліку ВК, доведення його до відома здобувачів (розділ 3), здійснення вибору (розділ 4), подальшого вивчення, затвердження результатів навчання. Положенням передбачено 9 шляхів реалізації права здобувачів. На ОП реалізується 3 шляхи: «Вибір однієї дисципліни із переліку, що складається з кількох дисциплін, що пропонується на семестр». Разом із тим, ЕГ відзначає, що група розробників звузила цей перелік. Студенти вибирають одну ВК із двох дисциплін. ОП і НП пропонують 8 пар ВК (3 в 1 семестрі, 2 в 2 сем. і 3 в

з сем). Експерти вважають, що в контексті цієї ОП доцільніше пропонувати перелік із 16 ВК, бо саме такий підхід закладений Положенням. Аналіз ОНП та НП дає підстави твердити, що 27 % кредитів передбачено на ВК здебільшого міждисциплінарного характеру, що відповідає сучасним тенденціям науки. Згідно з п.4.2 здобувачі здійснюють свій вибір після зарахування до Університету. Здобувачі під час зустрічі наголосили, що вибирають ВК відповідно до тематики кваліфікаційної роботи /сфери наукових інтересів.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП і НП передбачена АП обсягом 6 кредитів і переддипломна практика обсягом 3 кредити. У ЗВО проходження практики здобувачів регулює Положення (оновлена редакція від 26.10.2022), згідно з п. 2.4 якого, метою виробничої практики, до якої належить асистентська, є «закріплення та поглиблення теоретичних знань, отриманих здобувачами ВО в процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок зі спеціальності...»; пункт 2.5. окреслює мету переддипломної практики – «узагальнення і вдосконалення здобутих знань, практичних умінь та навичок, оволодіння професійним досвідом...» Базами практики є кафедри української мови та мовної підготовки іноземців, української літератури і компаративістики, загального та слов'янського мовознавства. У РПНД «АП» визначена мета ПП1– «формування системи педагогічних умінь і навичок, набуття досвіду викладання української мови та літератури в закладах вищої освіти». Разом із тим, у розділі 4 «Зміст асистентської практики» навчальний напрям діяльності представлений вужче: «поглиблення й удосконалення теоретичних знань з лінгвістичних дисциплін і методики навчання й установлення їхнього зв'язку з практичною діяльністю». Загалом виконання практики передбачає 4 напрямки діяльності: навчальний, методичний, науково-педагогічний, організаційний. Форма підсумкового контролю – залік, у 2 семестрі, але навчальний план не відображає цієї інформації. У РПНД ПП2 сформульовано мету – «вдосконалення навичок науково-дослідницької роботи, оформлення її результатів та підготовка до захисту кваліфікаційної роботи». База практики аналогічна АП. Графіком навчального процесу передбачено виконання ПП упродовж 2 і 3 тижнів грудня. Основний етап практики передбачає пошук та опрацювання новітніх публікацій з наукової проблематики кваліфікаційної роботи, створення остаточного варіанту тексту кваліфікаційної роботи, підготовку тексту виступу на науковій конференції, тез доповіді/наукової статті до публікації. Здебільшого, конференції не відбуваються упродовж 4 тижня грудня, тож студенти теоретично позбавлені можливості взяти участь у конференції; редколегії збірників наукових праць все частіше запроваджують процедуру рецензування, тож теоретично студенти не можуть подати навіть рішення організаційного комітету конференції / редакції наукового видання про прийняття наукової роботи до друку.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Більшість ОК спрямовані на формування в здобувачів соціальних навичок (наводимо найважливіші): – здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ОК 1, 7–10, ОК 12); – здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ОК 3, 7, 13, 15); – здатність бути критичним і самокритичним (ОК 1, 4, 5, 12); – здатність працювати в команді та автономно (ОК 2, 4, 5, 9, 10, 12); – уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми ЗК 4 (ОК 8, 12, 13, 15) Це відповідає заявленій меті ОП, інтегральній компетентності, ЗК 2, 4, 5, 9 та ПР 4.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

НПП зважено підходять до навантаження на здобувачів. Аналіз РПНД ілюструє, що годин, відведених на лекційні, практичні заняття та самостійну роботу достатньо для опанування теми курсу. В ОП спостерігається тенденція надавання переваги лекціям (ОК 1, 2, 5, 11, 15, ВК 3, 4, 7, 8). У випадку ОК 15 це видається невиправданим, оскільки в результаті вивчення дисципліни студенти повинні «вміти застосовувати теоретико-літературознавчі знання, аналізуючи й оцінюючи як етапи творчого процесу письменника, так і його результат – літературно-художні явища». Співвідношення лекційних і практичних год. 22 і 8 відповідно цьому не сприятиме. Під час зустрічі НПП пояснили, що використовують сучасні форми лекцій, зокрема лекцію-діалог. Аналіз РПНД, а також НП для заочної форми 2 курсу (на запит ЕГ) проілюстрував, що для студентів заочної форми передбачені лише лекційні заняття. ЕГ звертає увагу групи розробників, що згідно п. 2.6.2 Положення про організацію освітнього процесу., «семінарські заняття... систематизують, конкретизують, поглиблюють, контролюють і коригують знання здобувачів вищої освіти з найбільш складних теоретичних питань навчального курсу...» На ОП значна частка компонентів, що носить міждисциплінарний характер, тож такий вид навчальних занять доцільний. Зіставлення НП-20 і НП-22 свідчить,

що збільшено кількість кредитів на ОК 1 і ОК 5 до 3; зменшено кількість кредитів на ОК 13 з 4,5 до 3; ОК «Проблеми світового мовознавства» (6,5), «Методологія лінгвістичних досліджень» (6,5) до «Проблеми та методи світового мовознавства» (3). ОК «Літературознавство в контексті гуманітаристики» (5,5) змінило статус з ОК до ВК зі зменшенням кредитів до 3. Такі рішення частково пояснюються введенням трикредитних ОК 2, 4, 6.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка фахівців за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Позитивні практики: сконденсованість практикоорієнтованих ОК у третьому семестрі; міждисциплінарний характер ВК.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліки: відсутність історико-літературного ОК; увиразнений виключно лінгвістичний складник під час проходження асистентської практики; види робіт, які повинні здати здобувачі під час переддипломної практики не відповідають тенденціям проведення конференцій і видання збірників наукових праць в Україні; Рекомендації: переглянути вичерпність репрезентації літературознавчого складника в програмі; передбачити можливість студентів провести заняття з літературознавчих ОК під час асистентської практики; внутрішніми документами ЗВО закрити можливість безвідривного проходження переддипломної практики.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Дотримання вимог чинного законодавства щодо обсягу освітньої програми, зокрема вибіркового складу компонентів, структурованість ОП, відповідність спеціальності 035 Філологія свідчить про відповідність освітньої програми в контексті 2 критерію. Оприятені недоліки зумовили оцінку В. Зважаючи на побудовану систему якості у ЗВО, ЕГ вважає, що недоліки можуть бути усунені в робочому порядку.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

На веб-сайті закладу оприлюднені «Правила прийому до Одеського національного університету імені І.І. Мечникова у 2023 році» (<http://surl.li/gvheb>), «Програма вступного іспиту з української мови та літератури для абітурієнтів, які у 2023 році вступають на навчання до Одеського національного університету імені І.І. Мечникова для отримання ОС «Магістр», за спеціальністю 035.01 «Українська мова та література»» (<http://surl.li/lxruj>). Вони відповідають принципам відкритості і прозорості. На сайті університету (<http://surl.li/lxryx>) і філологічного факультету (<http://surl.li/lxryt>) розміщено інформацію про правила прийому на навчання за ОП. ЕГ відмічає, що Правила прийому та Програма вступного іспиту не містять дискримінаційних положень. Здобувачі підтвердили, що правила прийому є чіткими та зрозумілими. Додатково консультацію надавали секретарі приймальної комісії.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Програма вступного випробування містить перелік базових знань, необхідних вступникові для подальшого навчання, які є підґрунтям для формування загальних і фахових компетентностей, передбачених специфікою ОП «Українська мова і література» ОС «Магістр» (<http://surl.li/lxruj>). Здобувачі підтвердили, що при підготовці до іспиту використовували програму. Програму вступного іспиту оновлюють кожного року.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В університеті діють чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. Питання визнання результатів навчання регулюються «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» № 51-02 від 31 серпня 2022 року (<http://surl.li/gzipt>), «Положенням про порядок визнання (перезарахування) результатів навчання учасників програм академічної мобільності в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова» № 04-02 від 14.01.2020 (<http://surl.li/gvhtk>). За ОП «Українська мова і література» відсутня практика визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Визнання результатів навчання, що отримані в неформальній освіті, регулює «Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти Одеського національного університету імені І. І. Мечникова» (<http://surl.li/lpwmmn>), яке було введено в дію наказом ректора № 83-02 від 01.07.2020. Перезарахуванню підлягають результати навчання, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі, індивідуальному завданню, передбаченим робочою програмою (силабусом) цієї навчальної дисципліни (пункт 2.4.). За ОП «Українська мова і література» відсутня практика визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Уся діяльність ЗВО в контексті з критерію відбувається згідно з нормативними документами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Недоліки: порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чітко регламентованими та зрозумілими для здобувачів, проте вони поки що не мають поширення та практичного застосування на ОП. Рекомендації: упродовж двох років перейняти практику інших факультетів ОНУ ім. І.І. Мечникова щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема академічної мобільності; під час підготовки до 2024–2025 н.р. обговорити та ухвалити на засіданні випускової кафедри перелік рекомендованих заходів неформальної освіти за ОП «Українська мова і література» (курси, конференції, семінари, тренінги тощо); забезпечити систематичне інформування здобувачів ОП про можливості визнання результатів навчання отриманих у інших ЗВО та неформальній освіті; заохочувати здобувачів брати участь у академічній мобільності, проектах неформальної освіти поза межами ОП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОП в цілому відповідає вимогам критерію 3. Правила прийому та Програма вступного випробування не містять дискримінаційних положень, є чіткими й зрозумілими та оприлюднені на веб-сайті. Програма містить перелік базових знань, необхідних для навчання на ОП. Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та в неформальній освіті є чіткою та зрозумілою для всіх учасників освітнього процесу. Отже, рівень відповідності за Критерієм 3 визначаємо як В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання й викладання, зазначені в ОПП, спрямовані на формування в здобувачів професійних компетентностей через поєднання теоретичних і практичних форм навчання та цілком відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи, що відображено в РП та матрицях відповідностей. На зустрічах з фокус-групами простежено, що здобувачі отримують різноаспектні завдання, зокрема творчі, дослідницькі, особлива увага приділяється самостійній формі навчання, зокрема при виконанні індивідуальних, творчих завдань, що сприяє розвитку креативності та самостійності здобувачів освіти. Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ОК «Наукова комунікація іноземною мовою», «Академічне письмо», «Політична лінгвістика», «Проблеми та методи світового мовознавства») спрямовані на формування навичок розв'язання складних задач і проблем, вмінь обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи, презентувати результати власних досліджень. В ОНУ регулярно є практика моніторингу рівня задоволеності здобувачів методами навчання і викладання, а також опитування «Викладач очима студентів». Високий рівень задоволеності здобувачів цієї ОПП методами навчання і викладання засвідчують результатами опитувань та анкетувань: 69,6 % зазначили, що викладачі застосовують різноманітні методики для забезпечення ефективності навчання, 26 % теж погоджуються з цією думкою, але частково ([_035_ukr_mova_mah_2022_23_2_semestr_9.pdf](#) (onu.edu.ua)).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація про ОПП, її цілі, зміст, ПРН, підсумкову атестацію, а також РП ОК, методичні вказівки, рецензії та відгуки стейкхолдерів оприлюднена на офіційному сайті закладу в розділі «Про ОНУ» (<https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>). Перед початком викладання кожного ОК викладачі ознайомлюють здобувачів із РП та критеріями оцінювання, які можуть бути додатково роз'яснені в процесі викладання ОК. Фокус-групи (здобувачі, академічний персонал) вказали, що види завдань, критерії оцінювання в кожному ОК є різними, але інформація про це доступна і зрозуміла. Основна комунікація зі здобувачами відбувається через Google Classroom. Водночас викладачі й магістранти використовують для спілкування та обміну інформацією електронну пошту, месенджер, Telegram. Консультації відбуваються як очно, так і онлайн згідно встановленого розкладу, який вказаний у робочих програмах, силабусах, а також оприлюднений на дошці оголошень на філологічному факультеті. Проте за даними анонімного опитування 2023 р. 56,6 % здобувачів погоджуються, що отримують достатньо підтримки й корисних порад стосовно навчання; 21,7 % магістрантів вважають, що підтримку і поради одержують частково, а 21,7 % – не відчують підтримки. При спілкуванні зі здобувачами з'ясовано, що вони можуть легко контактувати з викладачами, академічними, гарантом. Загалом студенти отримують усю потрібну інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень на ОПП відбувається в процесі вивчення таких ОК, як «Академічне письмо», «Наукова комунікація іноземною мовою», «Проблеми та методи світового літературознавства», «Комунікативна лінгвістика» тощо, що сприяє формуванню дослідницьких умінь і навичок, а також у процесі написання здобувачами кваліфікаційної роботи. Зустріч з фокус-групами (здобувачами, випускниками, викладачами) засвідчила, що при вивченні навчальних дисциплін передбачено написання наукових есе, які перевіряються на плагіат, аналітичних робіт, творчих завдань пошукового характеру. Важливим ОК в аспекті підготовки до виконання самостійного наукового дослідження є Переддипломна практика, у межах якої відбувається підготовка виступу на науковій конференції, тез доповіді/наукової статті. Здобувачі Чигиринський А., Андронатій А., вказали, що їх залучають до роботи над науковими темами кафедри, а результати досліджень надруковані в університетських виданнях, а також збірниках за результатами конференцій. У ВСО проілюстровано, що здобувачі цієї ОП були залучені до видання колективної монографії «Одеська лінгвістична школа» (Петрова С., Генова О. та ін.), друкуються в таких університетських збірниках, як «Філологічні студії» (Давидько К., Йожиця А., Олійник Ю., Рябошапка О. та ін.), беруть участь в конференціях різного рівня (Грибова І. Миндру А., Філімончук Я. та ін.). Деякі

здобувачі продовжують навчання в аспірантурі, наприклад, Ганченко А., яка була присутня на зустрічі із випускниками.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у галузі філології відбувається щорічно. Цьому сприяють підвищення кваліфікації та стажування, що простежено на прикладі таких ОК, як «Комунікативні основи ІПСО», «Основи спінесугестології», «Література в контексті масової комунікації». Викладачі здійснюють наукові дослідження, що корелюються з ОК, мають відповідні публікації, зокрема статті у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus / WoS, монографії, посібники, методичні рекомендації. В ОНУ регулярно проводяться наукові конференції, до гостьових лекцій залучаються провідні фахівці галузі (Гриценко П. <https://t.me/philologyonu/6861>, Фаріон І. Telegram: Contact @philologyonu). Роботодавці зауважили, що до ОПП було введено багато ОК з практичною підготовкою, що відповідає вимогам ринку праці. Проте окремі РП містять застарілу літературу, зокрема 2010 р. («Література в контексті масової комунікації», «Культурно-історичні епохи та риси української словесності»), поодинокі російськомовні джерела (ОК «Інтелектуальна власність»). Розділ «Наукова діяльність» на сайті факультету не оновлювався з 04 червня 2020 р., містить російськомовні праці – Яроцкая Г; Сподарец Н., Степанов Е., Мусий В. Також сайт кафедри української літератури та компаративістики досі репрезентує російськомовні праці викладачів – Малиновський А., Джиджора Є., Малютина Н., Мусий В. Рекомендуємо оновлювати інформацію на сайті, а також списки літератури в робочих програмах ОК.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

На зустрічі з адміністрацією проректор із науково-педагог. роботи та міжнародного співробітництва проф. Смітюх А. розповів, що інформування про можливості міжнародної співпраці, різноманітні програми, обміни, стажування відбувається через надсилання інформації у структурні підрозділи, на факультети, а також через Telegram-канали, щоб швидко повідомляти новини відповідній цільовій аудиторії. НПП вказали, що при проходженні підвищення кваліфікації за кордоном або участі в міжнародних конференціях за ними зберігається зарплата. Кафедри, задіяні до реалізації ОП, підтримують зв'язки з Університетом ім. Палацького (Чеська Республіка), Белградським університетом (Республіка Сербія), Університетом ім. Константина Преславського (Болгарія) та ін., що сприяє підвищенню кваліфікації НПП, стажуванню, публікації їх праць у міжнародних виданнях, залученню іноземних дослідників до редколегій наукових видань ОНУ. У березні 2023 р. відбулася VI Міжнародна конференція з циклу «Одеса і Чорне море. Польсько-українські культурні зв'язки». У ВСО вказано, що у межах Erasmus+ триває співпраця щодо академічної мобільності з університетами країн ЄС. Проте на сайті філологічного факультету інформація «Міжнародне співробітництво» оновлювалася 19 листопада 2019 (<https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/philolog/mizhнародne-spivrobitnytstvo>), а «Ерасмус офіс» на сайті ЗВО – 19 жовтня 2021 (<https://onu.edu.ua/uk/erasmus>); «Гранти та стипендії» – 05 травня 2022 (<https://onu.edu.ua/uk/hrantya-ta-stypendii>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Позитивні практики: освітнє середовище ОНУ характеризується відкритістю, НПП та здобувачі взаємодіють у рамках наукових досліджень кафедри; активна співпраця зі стейкхолдерами, що сприяє запровадженню нових ОК із урахуванням сучасних тенденцій ринку праці; НПП використовують результати підвищення кваліфікації при оновленні змісту ОК.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недоліки: робочі програми ОК містять посилання на застарілу літературу, поодинокі наявні російськомовні джерела; міжнародна діяльність закладу та факультету не достатньо відображена на офіційному сайті, не оновлюється вчасно; на сайті факультету філології, кафедри української літератури і компаративістики досі розміщені застарілі російськомовні праці НПП. Рекомендації: вчасно подавати та оновлювати інформацію на офіційному сайті ЗВО, факультету, кафедр, ретельніше оновлювати списки літератури в РП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Реалізація студентоцентрованого підходу в університеті перебуває на належному рівні. Здобувачам своєчасно та належним чином надається необхідна інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, а також порядку та критеріїв оцінювання в межах навчальних дисциплін. Під час реалізації ОПП забезпечується активне поєднання навчання та досліджень. Стажування, підвищення кваліфікації, наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності. В основному заклад дотримується вимог Критерію 4, що дозволяє оцінити його як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

На ОПП передбачено проведення поточного, періодичного і підсумкового контролю. При підсумковому контролі онлайн у розкладі вказуються посилання на конференцію в Zoom. Інформація про форми контролю, критерії оцінювання, розподіл балів з кожного ОК прописані в РП (розд. 10 і 12). НПП надається академічна свобода при розподілі балів в межах ОК. На зустрічі здобувачі засвідчили, що отримують усю необхідну інформацію, форми контролю й критерії оцінювання їм зрозумілі, вони озвучуються на першій парі. Водночас на зустрічах із фокус-групами неодноразово звучала інформація щодо власного вибору здобувачів, чи бути присутніми на екзамені, чи отримати бали, які вони накопичили, але це суперечать «Положенню про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова», зокрема пункт 1.4 вказує, що «здобувачі вищої освіти всіх рівнів і форм навчання зобов'язані проходити всі форми підсумкового контролю» (<https://cut.ly/qwmU7Nme>). Також у пункті 2.10.5 «Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова» передбачено, що «підсумковий контроль у формі іспиту проводиться для всіх без винятку здобувачів» (<https://1ll.ink/k8tbR>). Експертна група виявила, що на цій ОПП іноді порушується процедура проведення підсумкового контролю.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація на ОПП за формою відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія другого (магістерського) рівня вищої освіти. Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова (<https://link-cut.com/uCN2>) вказує, що атестація здобувачів здійснюється ЕК і відбувається у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, спрямованої на вирішення теоретичної чи практичної проблеми в галузі філології. Здобувачі мають можливість обрати тему своєї роботи та керівника. Кваліфікаційні роботи проходить апробацію та перевірку на плагіат за допомогою спеціалізованого сервісу Unicheck. Здобувачі та випускники ОПП підтвердили наявність такої перевірки. В ОНУ діє Положення про запобігання та виявлення плагіату у навчальній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І. І. Мечникова (<https://link-cut.com/uCN6>), яке є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності, науково-дослідної роботи. Кваліфікаційні роботи зберігаються в бібліотеці ОНУ протягом п'яти років, потім списуються в установленому порядку, електронний варіант вноситься в репозитарій Наукової бібліотеки ОНУ (<http://lib.onu.edu.ua/diplomnye-raboty/>). На підставі рішення ЕК здобувачеві присуджується ступінь магістра філології та присвоюється відповідна кваліфікація.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Форми контрольних заходів і критерії оцінювання, порядок оскарження результатів контрольних заходів регулюються низкою документів оприлюднених на офіційному сайті ОНУ. НПП ознайомлюють здобувачів із умовами та порядком проведення контрольних заходів на першій парі. Здобувачі й представники студентського самоврядування підтвердили це. ЕГ звернула увагу, що в НРП заочної форми 2 року навчання в межах усіх ОК з відповідними формами підсумкового контролю, а розподіл аудиторних годин передбачає тільки лекції, що утруднює формування відповідних компетентностей, практичних умінь і навичок. Тільки лекційні заняття на заочній формі навчання передбачені при викладанні «Педагогіки вищої школи», «Методики викладання філологічних

дисциплін», «Теорії літератури», «Культурно-історичних епох та рис української словесності», «Літератури в контексті масової комунікації», «Проблем і методів світового літературознавства». Здобувачі та представники органів студентського самоврядування підтвердили, що правила проведення контрольних заходів чіткі, зрозумілі, доступні, прозорі та сповна задовольняють їх. Здобувачі сказали, що мають можливості підвищення поточної оцінки шляхом виконання додаткових завдань. Здобувачі та представники органів студентського самоврядування на зустрічах підтвердили, що вони ознайомлені з порядком оскарження результатів контрольних заходів, їх повторного проходження, процедурою запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, але на ОПП таких фактів не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Заклад популяризує академічну доброчесність насамперед через її імплементацію в забезпечення якості освіти. В ОНУ діє ЦЗЯО (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/tsentr-zabezpechennia-iaakosti-osvity>). Основні документи, зокрема Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І. І. Мечникова, Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності в ОНУ імені І. І. Мечникова розміщені на сайті (<https://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>), а також уся необхідна інформація щодо цього питання міститься на сайті Наукової бібліотеки (<https://lib.onu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist/>). На зустрічах з фокус-групами підтверджено, що за допомогою сервісу Unichек відбувається перевірки кваліфікаційних робіт. В ОНУ проводять заходи із популяризації академічної доброчесності. Обговорення засад академічної доброчесності відбувається у процесі вивчення ОК «Академічне письмо», «Інтелектуальна власність», «Комунікативна лінгвістика», «Наукова комунікація іноземною мовою» та ін. Дотриманню принципів академічної доброчесності сприяють перевірки на оригінальність поточних робіт здобувачів, рецензування рукописів, перевірка статей, тез та ін. НПП і здобувачі володіють усією інформацією щодо необхідності дотримання академічної доброчесності, а також ознайомлені з наслідками її порушення. На ОПП таких порушень не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Позитивні практики: визначення локальними документами ОНУ чітких правил проведення контрольних заходів, атестації, процедур повторного проходження контрольних заходів, врегулювання конфліктних ситуацій, дотримання принципів академічної доброчесності та оприлюднення усіх цих документів їх на офіційному сайті; урізноманітнення форм і методів оцінювання здобувачів вищої освіти з навчальних дисциплін та їх адаптування до умов дистанційного навчання; відповідність оцінювання здобувачів вищої освіти вимогам європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи; наявність у РП докладних критеріїв оцінювання за різними видами контролю та окремими формами роботи; проведення системної роботи з упровадження принципів академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недоліки: випадки порушення процедури проведення підсумкового контролю; в ОПП наявні ОК з відповідними формами підсумкового контролю, а розподіл аудиторних годин передбачає тільки лекції, що утруднює формування відповідних компетентностей, практичних умінь і навичок. Накопичення таких ОК простежується на заочній формі навчання; Рекомендації: уникати порушення процедури проведення підсумкового контролю; групі забезпечення обговорити питання щодо доцільності перерозподілу аудиторних годин у межах окремих ОК, зокрема на заочній формі навчання.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

При реалізації ОПП загалом дотримуються вимог Критерію 5 щодо до форм, методів, правил, процедур проведення й оцінювання контрольних заходів та принципів академічної доброчесності. У локальних документах ОНУ чітко унормовано форми проведення контрольних заходів і процедури їх повторного проходження, визначено критерії

оцінювання здобувачів вищої освіти й урегулювання конфліктних ситуацій. Позитивною практикою є адаптування форм і методів оцінювання до умов дистанційного навчання. У РП подано докладні критерії оцінювання різних видів робіт, прописано форми контролю. На ОПП здійснюється системна робота з упровадження принципів академічної доброчесності (перевірка кваліфікаційних робіт на визначення унікальності, популяризування академічної доброчесності, проведення заходів, консультування здобувачів, обговорення засад академічної доброчесності в процесі вивчення ОК. Виявлені порушення щодо підсумкового контролю, а також наявність ОК, у межах яких усі аудиторні години є лекційними, суттєво не впливають на якість реалізації ОПП.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

До реалізації ОПП задіяно висококваліфікованих досвідчених фахівців, серед яких 8 докторів наук. На зустрічі ректор зауважив, що кадровий склад цієї ОПП є гордістю ОНУ. Гарантом є проф. Ковалевська Т. (42 р. стажу), яка є фундаторкою Одеської школи сугестивної лінгвістики, була керівником науково-дослідної теми (2019-2023 рр.), є головним редактором фахового видання категорії Б, екзаменатором Національної комісії зі стандартів української мови. На ОК викладають фахівці, які є професіоналами-практиками галузі: Кондратенко Н. (понад 15 р. працює в галузі лінгвістичної експертизи, сертифікований судовий експерт, керівник науково-дослідної теми), Дмитрієв С. (голова Комісії Одеської облради «Соціально важливі видання»), Романченко А. (консультант ліцею «Лідер» в м. Одеса). Такі викладачі, як Кондратенко Н., Новак О., Романченко А., Ковалевська Т., Малиновський А. публікуються у виданнях, включених до наукометричних баз Scopus та WOS. Дослідження НПП конотуються з ОК. Романченко А., Малиновський А., Шевченко Т. видали монографії; Шевченко Т, Новак О., Ковалевська-Славова А., Войцева О., Гвоздій С. – методичні розробки до ОК. Це сприяє перегляду ПР та оновленню ОК. Загалом НПП дбають про підвищення кваліфікації, беруть активну участь у міжнародних стажуваннях. Малиновський А. захистив докторську дисертацію. Зведена інформація про НПП засвідчує, що їх кваліфікації забезпечує досягнення визначених ОПП цілей і ПРН.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів унормований Положенням про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ОНУ імені І. І. Мечникова та укладання з ними трудових договорів (контрактів). Оголошення про проведення конкурсу, його терміни та умови публікують у друкованих засобах масової інформації та на офіційному сайті ОНУ. На зустрічі з НПП обговорено питання відкритості та прозорості процедури проведення конкурсного добору. З'ясовано, що при проходженні конкурсного добору аналізується наукова та педагогічна діяльність претендентів, їх кваліфікація, наявний науковий ступінь, вчене звання, кількість опублікованих праць, їх відповідність ОПП, до якої буде залучено претендентів. З'ясовано, що впротягом останніх 5 років на факультеті не було прикладів, коли на одну вакантну посаду претендувало кілька кандидатів. Гарант, НПП та керівництво філологічного факультету підтвердили, що проблем із добором викладачів на ОПП не виникало. Академічна і професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації ОПП, забезпечує досягнення визначених програмою цілей і програмних результатів навчання. Процедури конкурсного добору на заміщення вакантних посад є чіткими і прозорими, дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП для успішної реалізації ОПП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На зустрічі з фокус-групами роботодавці вказали, що кафедри філологічного факультету співпрацюють з ними, обмінюються інформацією, проводять опитування, організують зустрічі зі здобувачами. Роботодавці активно залучаються до обговорення ОПП, вносять власні пропозиції щодо переліку, змісту ОК. Також роботодавці беруть участь у засіданнях випускових кафедр (В. Поліщук, О. Шербак, В. Поліщук, Л. Задорожна та ін.), що сприяє перегляду ОПП, оновленню ОК відповідно до тенденцій ринку праці. Гогоренко О. (Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова) вказала, що після участі в «Лінгвістичній майстерні», де виступала гарант та викладачі цієї ОПП, вона внесла пропозиції щодо вибіркового ОК. Громко Т. (Центральноукраїнський державний університет ім. Володимира Винниченка) наголосила, що після обговорення ОПП суттєво посилюється комунікативний складник. Вітко-Присяжнюк Я. (депутатка Одеської районної ради, представник Уповноваженого із захисту державної мови) зауважила, що безпековим питанням є утвердженням укр. мови в усіх сферах. Роботодавці наголошували на виявленні комунікаційної домінанти в ОПП, зокрема через ОК Комунікативні основи ПІСО, Основи спіні-сугестології, Нейролінгвістичні аспекти комунікативного впливу та ін. Також при удосконаленні ОПП було враховано особливості безпекової та юридичної складової в ОК «Охорона праці в галузі та цивільна безпека», «Інтелектуальна власність». Співпраця із роботодавцями сприяє конкурентноздатності випускників ОПП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Проаналізувавши ВСО та провівши зустрічі з академічним персоналом, здобувачами, випускниками, роботодавцями, адміністративним персоналом і сервісними структурними підрозділами з'ясовано, що ОНУ залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі. До професіоналів-практиків належать і НПП, зокрема в межах ОПП працюють відомі фахівці в галузі філологічних наук, які є визнаними експертами і професіоналами-практиками галузі – проф. Кондратенко Н. (працює в галузі лінгвістичної експертизи, сертифікований судовий експерт), Ковалевська Т. (понад 15 років здійснює експертизу наукових досліджень докторських і кандидатських робіт у МОН України), Ковалевська-Славова А. (залучена до проведення майстер-класів у Освітньому центрі Верховної Ради України <https://youtu.be/EJubitQiIbA>), Дмитрієв С. (голова Комісії «Соціально важливі видання» Одеської облради), Романченко А. (консультант ліцею «Лідер» в м. Одеса). Обмін досвідом ілюструють зустрічі з фахівцями-практиками. Здобувачі вказали, що в 2023 р. відбулися зустрічі з директором Інституту української мови НАНУ проф. Гриценком П. (<https://t.me/philologyonu/6861>), проф. ЛНУ І. Фаріон (<https://t.me/philologyonu/6969>), а також великою кількістю сучасних українських письменників. НПП залучалися до лекцій в інших ЗВО України і зарубіжжя, наприклад, проф. Романченко А. (08.05.2023, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У Положенні про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників прописано, що заклад забезпечує підвищення кваліфікації НПП «за вибраною ними формою та видом навчання не рідше одного разу на п'ять років із збереженням середньої заробітної плати» (<https://link-cut.com/w7Cl>). Професійному розвитку викладачів ОПП сприяє Центр мовної підготовки та мовної сертифікації, який дає можливість удосконалити знання іноземної мови й отримати відповідний сертифікат. ОНУ сприяє участі НПП у різноманітних сертифікатних програмах, наприклад, сертифікатна програма для гарантів, із домедичної допомоги у професійній діяльності тощо (<https://onu.edu.ua/uk/sertyifikatni-prohramy>). Профспілка компенсує НПП 50 % вартості курсів. Викладачі мають можливість запропонувати власні курси, які корисні в рамках підвищення кваліфікації (проф. Кондратенко Н). Також НПП мають можливість отримати безкоштовну підписку на освітню онлайн-платформу Coursera.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Із метою підвищення рівня професіоналізму і розвитку викладацької майстерності викладачів у ЗВО сформовано систему матеріального і морального стимулювання розвитку викладацької майстерності. Фокус-групи вказали, що в ОНУ проводиться т.з. оцінювання викладача очима студентів. За його результатами визначаються кращі НПП, котрих винагороджують преміями. На зустрічі з академічним персоналом з'ясовано, що викладачі можуть публікувати свої статті у фахових виданнях, засновником яких є ОНУ («Записки з українського мовознавства», «Науковий вісник Одеського національного університету. Філологія»). Також НПП отримують можливості професійного розвитку викладацької майстерності завдяки сертифікатним програмам. Профспілка компенсує 50 % вартості курсів. Професійний розвиток НПП враховується при конкурсному доборі викладачів, матеріальному заохоченні, встановлюється і надбавка за високі досягнення в праці у розмірі до 50% та разове преміювання за особливі показники. Метою матеріального стимулювання є підвищення наукової і творчої активності працівників. Також за рішенням Вченої ради ОНУ викладачі отримують нематеріальне заохочення, у межах якого їх представляють до державних і урядових нагород, почесних звань, а також нагороджують грамотами ОНУ за досягнення в науковій, педагогічній, громадській діяльності (доц. Томбулатова І., доц. Нечиталюк І. та ін.), листами-подяками (проф. Ковалевська Т., проф. Дружинець М.) тощо.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

На ОП викладають висококваліфіковані викладачі-практики. Сильною стороною є те, що ОНУ створює для НПП великі можливості професійного розвитку і підвищення кваліфікації через власні сертифікатні програми. НПП отримують матеріальне заохочення за результатами роботи або опитування здобувачів. НПП і здобувачі мають можливість публікувати статті у фахових виданнях, засновником яких є ОНУ.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Недоліки: роботодавці рідко залучаються до співпраці в рамках викладання ОК. Рекомендації: запрошувати роботодавців в контексті викладання окремих тем, а також залучати їх до екзаменаційних комісій.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Аналіз засвідчує, що кваліфікація НПП (освіта, практичний досвід, тематика наукових досліджень, публікації, навчально-методичні розробки, проходження стажувань, підвищення кваліфікації) відповідає ОПП та забезпечує досягнення визначених у ній цілей та ПРН (п. 6.1); процедури конкурсного добору є чіткими і прозорими, дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму НПП (п. 6.2); зустрічі з фокус-групами засвідчили, що ОНУ співпрацює із роботодавцями, професіоналами-практиками, експертами галузі та залучає їх до організації та реалізації освітнього процесу (п. 6.3); аналіз ВСО та зустрічі з фокус-групами вказують, що заклад залучає до обговорення ОПП експертів галузі та представників роботодавців (п. 6.4.); ОНУ сприяє професійному розвитку НПП через власні сертифікатні програми та у співпраці з іншими організаціями (п.6.5); заклад стимулює розвиток викладацької майстерності і має розроблену систему матеріального і морального заохочення, за результатами якого кращих викладачів винагороджують, НПП можуть безкоштовно публікуватися у фахових виданнях, засновником яких є заклад (п. 6.6). Отже, рівень відповідності за Критерієм 6 визначаємо як В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час акредитаційної експертизи та онлайн-екскурсії ЕГ змогла оцінити якість матеріально-технічної бази Університету та дійти висновку, що навчально-методичне забезпечення ОПП дозволяє досягнути цілей, завдань та ПРН за цією ОП. На практичних заняттях і лекціях використовують проектори, наприклад, на «Політичний лінгвістиці» на кожній лекції обов'язково є презентація, а на практичних – наочність. Також за допомогою Zoom, через ноутбук, викладачі під'єднують здобувачів, які перебувають за межами України. До послуг здобувачів комп'ютерний клас. Особливо слід відзначити фонди бібліотеки, до яких мають доступ здобувачі та НПП. Сайт бібліотеки містить підручники, посібники, навчально-методичні рекомендації. Здобувачі та НПП мають можливість скористатися послугою електронної доставки документів, а саме онлайн скан-копії статей, підручників, якщо здобувачі чи НПП перебувають за межами Одеси. Також до послуг здобувачів читальний зал обладнаний комп'ютерами. Навчальний процес в ОНУ імені І. І. Мечникова відбувається офлайн з елементами дистанційного навчання. Дистанційний компонент навчального процесу здійснюється за допомогою сервісу Google Classroom, особливості роботи в якому були продемонстровані ЕГ в процесі онлайн-зустрічі. Під час зустрічей із фокус групами всі учасники навчального процесу підтвердили задоволеність матеріально-технічними ресурсами та навчально-методичним забезпеченням цієї ОПП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

ЕГ з'ясувала, що в ОНУ імені І. І. Мечникова забезпечено безкоштовний доступ до наявної матеріальної інфраструктури та інформаційних ресурсів для усіх учасників освітнього процесу. У корпусах працює Wi-Fi мережа. Користування послугами бібліотеки (абонементи, читальні зали, репозитарій, електронний каталог, комп'ютери тощо) (<http://surl.li/lyxne>) є вільним для здобувачів та академічної спільноти. Для навчання з використанням дистанційних технологій використовуються сервіси (Google Classroom та Zoom) для швидкої комунікації із деканатом, кураторами, НПП створено чати в телеграм. Для підсилення наукового компонента навчання студентам забезпечується проведення регулярних наукових конференцій, семінарів, випуск наукових періодичних видань (є обов'язковим для захисту кваліфікаційної роботи). У корпусі облаштоване укриття з новим ремонтом (містить санвузли, вогнегасники, плани евакуації, декілька виходів). У гуртожитку створено належні умови для проживання та навчання здобувачів (є читальний зал (зал підготовки), укриття, пральні машини). На кожному поверсі є пожежний щит, план евакуації.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ОНУ імені І. І. Мечникова гарантує належні умови праці і навчання, що зазначено в «Правилах внутрішнього трудового розпорядку» (<http://surl.li/gqrha>). У ЗВО діють підрозділи, метою яких є забезпечення психічного здоров'я учасників освітнього процесу: Навчально-науковий центр лідерства в освіті (<http://surl.li/lyxpe>), Психологічна служба (<http://surl.li/lyxpk>), Скринька довіри (dovira@onu.edu.ua або за тел. 048-731-74-67). Забезпечено вільний та безоплатний доступ до інформаційних ресурсів (бібліотека, Google Classroom). Культурне дозвілля забезпечує Центр культури і дозвілля студентів та співробітників (<http://surl.li/lyxpt>). Опитування здобувачів, на рівні Університету, проводить Центр забезпечення якості освіти (<http://surl.li/gnpps>). Під час зустрічей із фокус групами ЕГ повідомили, що результати щорічних опитувань аналізуються на Вченій раді факультету, засіданнях кафедри. ЕГ зафіксувала, що на минулорічне анкетування адміністрація факультету, випускова кафедра, гарант ОП відреагували та провели відповідну роботу із НПП та здобувачами.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У процесі онлайн-зустрічі зі здобувачами освіти, представниками студентського самоврядування та випускниками ЕГ з'ясувала, що в ОНУ імені І. І. Мечникова створено сприятливі умови для належної освітньої, консультативної, організаційної та соціальної підтримки. Організаційну та консультативну підтримку здобувачів ОП здійснюють Психологічна служба (<http://surl.li/lyxpk>; здобувачі ознайомлені з можливістю звернутися по допомогу – мають номери телефонів, можуть звернутися онлайн або безпосередньо), Центр забезпечення якості освіти (<http://surl.li/gnpps>), Адміністрація філологічного факультету. Інформування здобувачів та інформаційна підтримка здійснюються за допомогою сайту Університету, який містить нормативні документи та локальні акти, що регулюють процес вступу, обов'язки та права усіх учасників освітнього процесу, а також, месенджерів (телеграм тощо). Також підтримка та захист інтересів здобувачів ВО здійснюється органами студентського самоврядування і шляхом консультацій із науковими керівниками та кураторами, в т.ч. у дистанційному форматі. Загалом здобувачі задоволені різними видами підтримки, яка здійснюється у ЗВО. Також інформація знаходиться біля деканату, біля розкладу.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Серед здобувачів ОП є здобувач з особливими потребами, в Університеті створено умови для реалізації його права на освіту. Варто зазначити, що здобувач пересувається самостійно. В Університеті здобувача супроводжують батьки, інші студенти, у разі потреби надають допомогу. При вході є лише незначне підвищення, яке не є перешкодою для студента. У корпусі працює ліфт. Для зручності здобувач навчається в аудиторії біля ліфта.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

ЕГ повідомили, що на кафедрі проводиться роз'яснювальна робота з попередження конфліктів у середовищі студентів. Під час онлайн-зустрічей здобувачі освіти повідомили, що ознайомлені з правилами та процедурами вирішення конфліктних ситуацій. Серед здобувачів вищої освіти за цією ОП таких конфліктів не було. На сайті оприлюднено «Положення про політику та порядок врегулювання конфліктних ситуацій в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова» (затверджене наказом №20-02 від 27.02.2020). Відповідно до п. 4.2. протягом 30 днів від дня вчинення діяння скарга до Комісії може бути подана ректорові, через відділ документообігу, профком, Студентську раду (<http://surl.li/gnvgn>). Питанням урегулювання конфліктів займається Навчально-науковий центр лідерства в освіті (<http://surl.li/lyxpe>). Також Центр проводить просвітницьку роботу, є базою практики для психологів, соціологів.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Позитивні практики: заклад гнучко реагує на виклики сьогодення, тому витрати матеріальних ресурсів спрямовує на облаштування сховища, купівлю генераторів тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Зважаючи, що здобувачам вищої освіти під час повітряної тривоги бажано швидко спуститися в укриття, здійснювати навчальний процес у групі, у якій навчається здобувач з особливими потребами в аудиторіях на 1 поверсі, щоб забезпечити швидкий доступ до укриття.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ЕГ упевнилася в належному стані матеріально-технічної бази Університету, яка уможливорює якісну організацію процесу реалізації за цією ОПП. В ОНУ імені І. І. Мечникова забезпечено безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів, здійснюються заходи для попередження конфліктних ситуацій, здобувачам надається психологічна підтримка в будь-який час доби. Під час зустрічей із фокус-групами ЕГ з'ясувала, що гарант, НПП ОП ознайомлені з результатами анкетування «Якість освіти», відреагували на результати, а саме: здобувачі отримують консультативну та інформаційну підтримку, знають про функціонування психологічної служба, розуміють правила та процедури вирішення конфліктних ситуацій. Зазначені вище позитивні характеристики освітнього середовища та матеріальних ресурсів загалом дозволяють ЕГ визначити рівень відповідності Критерію 7 як В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ОП затверджена Вченою радою університету 30.08.2022 року. При розробці ОП ЗВО дотримується відповідності стандарту, чинного законодавства, зважає на суспільні потреби. До складу робочої групи увійшли докори філол. наук, проф. Т. Ковалевська, Т. Шевченко, М. Дружинець, канд. філол. наук Н. Коробкова (з 04.2023 – С. Поліщук). Серед здобувачів – В. Каназірська (II ОР; з 04.2023 – А. Андронатій) та Ю. Швець (III ОР). Згідно з наказом № 701-18 від 25.04.2023 до складу робочої групи внесені зміни: відбулось посилення залученню до роботи доктора філол. наук, проф. А. Романченко. Згідно пункту 4.9 «Положення про освітні програми в ОДНУ імені І.І. Мечникова», ОП може зазнавати оновлення. ОП, що акредитується, – це нова редакція ОП-20. Згідно системи внутрішнього забезпечення якості в Університеті (п. 2.1. Положення <https://cutt.ly/5wmjL2aG>), здійснюється поточний моніторинг і перегляд програм. Зміст рецензій (представників академспільноти – 15, потенційних роботодавців – 10), результати спілкування з роботодавцями, аналітичний звіт за результатами анкетування, проведеного у 2 семестрі 2022–2023 рр., свідчить про послідовне дотримання процедур, визначених нормативними документами ЗВО.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

В Університеті використовується дієвий інструмент системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти – здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. Однією зі складових моніторингу є «забезпечення участі здобувачів Положенням про освітні програми в ОНУ імені І. І. Мечникова (2020) передбачено залучення роботодавців до складу робочих груп (п.3.6) за умови, якщо вони є співробітниками організацій, які є базами практичної підготовки здобувачів, випускниками за спеціальністю / ОП, керівниками організацій, де працюють випускники. До складу робочої групи роботодавці не внесені. Також п. 4.4. передбачено «врахування інтересів стейкхолдерів, залучення роботодавців до реалізації ОП». На ОП надійшло 10 рецензій від роботодавців, які не містять зауважень чи побажань. Рецензенти відзначають актуальність, збалансованість програми, «орієнтацію на формування професійних комунікаторів» (Я. Вітко-Присяжнюк) тощо. Під час фокус-зустрічі були встановлені такі факти: роботодавці 1) залучені до перегляду ОП, зокрема долучаються до засідань кафедри; 2) висловлюють побажання розширити перелік вибіркового компонентів; 3) схвально оцінюють міждисциплінарність окремих компонентів.ів вищої освіти у розробці та моніторингу освітніх програм і забезпечення якості освіти». За результатами анкетування, наведеними в аналітичному звіті, 86,9% здобувачів ствердно відповіли щодо проінформованості про можливості та шляхи впливу на забезпечення якості ОП. Документ містить низку рекомендацій викладачам щодо вдосконалення та підвищення якості реалізації освітньої програми. Декан факультету і гарант підтвердили, що на останньому засіданні обговорили наведені результати. ЕГ звертає увагу, що серед висловленого є пропозиція «збільшення кількості годин на практичні заняття» (видається актуальним у контексті аналізу ОП за 2 критерієм).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Положенням про освітні програми в ОНУ імені І. І. Мечникова (2020) передбачено залучення роботодавців до складу робочих груп (п.3.6) за умови, якщо вони є співробітниками організацій, які є базами практичної підготовки здобувачів, випускниками за спеціальністю / ОП, керівниками організацій, де працюють випускники. До складу робочої групи роботодавці не внесені. Також п. 4.4. передбачено «врахування інтересів стейкхолдерів, залучення роботодавців до реалізації ОП». На ОП надійшло 10 рецензій від роботодавців, які не містять зауважень чи побажань. Рецензенти відзначають актуальність, збалансованість програми, «орієнтацію на формування професійних комунікаторів» (Я. Вітко-Присяжнюк) тощо. Під час фокус-зустрічі були встановлені такі факти: роботодавці 1) залучені до перегляду ОП, зокрема долучаються до засідань кафедри; 2) висловлюють побажання розширити перелік вибіркових компонентів; 3) схвально оцінюють міждисциплінарність окремих компонентів.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В Університеті діє ГО «Міжнародна асоціація випускників та друзів Одеського національного університету імені І. І. Мечникова». Сторінка перебуває в стані розробки. ЕГ відзначає, що випускники ОП продовжують навчання в аспірантурі, у закладах середньої освіти тощо. Випускники ОП були учасниками різних фокус-груп, що дає підстави висновувати про врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП. Разом із тим, така інформація відсутня як на сторінках факультету, так і сайті закладу загалом.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

В Університеті діє Положення про моніторинг якості освіти, яке визначає завдання, принципи, технологію і результати моніторингу. Згідно п. 5.2., «підсумки внутрішнього моніторингу ... є підставою для прийняття керівництвом Університету управлінських рішень». Рішення можуть стосуватися затвердження програми, відмови у відкритті, закритті ОП. Підстав для закриття ОП в Університеті не було. Зміни в ОП 2022 року були зумовлені потребами ринку праці у професійних комунікаторах, про що відзначали гарант, академічна спільнота, різні групи стейкхолдерів. За результатами аналітичного звіту, підготовленого Центром забезпечення якості освіти, ОП потребує змін, відповідно до побажань здобувачів освіти. ЕГ радить групі розробників упродовж листопада 2023 – квітня 2023 підготувати зміни і затвердити їх відповідно до п. 4.12 Положення про освітні програми.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередня акредитація спеціальності 8.02030301 Українська мова і література відбулась у 2014 році. Про це свідчить сертифікат НД-IV № 1670540. ЕГ загалом приймає позицію гаранта, що за 10 років зміни в підході до акредитації, у сприйнятті місії ОП змінились кардинально, тож експерти не наполягали в піднятті архівів кафедри та факультету десятилітньої давності. Під час резервної зустрічі, фінального брифінгу гарант зазначила, що частина побажань ЕГ буде розглядатися групою забезпечення.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В ОНУ імені І. І. Мечникова низка документів, які регулюють внутрішнє забезпечення якості: «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості...» (2018), «Політика забезпечення якості вищої освіти...» (2020), «Положення про Центр забезпечення якості освіти» (2020), «Положення про моніторинг якості вищої освіти...» (2020), «Положення про організацію і проведення опитування здобувачів вищої освіти...» (2020). Також існує низка інших документів, що пов'язані з організацією освітнього процесу (частина в редакції 2022 року) та з визначенням процедур запобігання та виявлення академічного плагіату. Отже, важливі процедури, що сприятимуть досяжності стратегічного пріоритету 1 «Інноваційна освітня діяльність» описані з окресленням функцій учасників освітнього процесу, а також індикаторів реалізації. Оскільки до внутрішньої системи якості долучені всі учасники освітнього процесу, тож це стало предметом обговорення під час зустрічі з усіма фокус-групами. Варто відзначити, що всі учасники фокус-груп засвідчили обізнаність з нормативними документами, оскільки діють у відповідності до зафіксованих процедур.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Позитивні практики: процедури, виписані в нормативних документах, впроваджуються в діяльність ЗВО. Так, аналітичні звіти, обговорення рекомендацій Центру забезпечення якості освіти на вченій раді факультету свідчить про дієвість процедур.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Недоліки: Сторінка ГО «Міжнародна асоціація випускників та друзів Одеського національного університету імені І. І. Мечникова» перебуває в розробці. Рекомендації: залучати випускників до спільних заходів зі студентами.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

За підкритерієм 8.1 констатуємо відповідність вимогам, оскільки розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП відбувається згідно з визначеними закладом процедурами. Підкритерій 8.2 відповідає акредитаційним умовам, оскільки студенти залучені до здійснення моніторингу ОП. Підкритерій 8.3 має також відповідність вимогам: роботодавці залучені до рецензування ОП. Підкритерій 8.4 засвідчує часткову відповідність, адже про співпрацю закладу з випускниками є можливість твердити лише на підставі зустрічі з фокус-групою. 8.5 має також неповну відповідність, оскільки останні побажання здобувачів ще в процесі обговорення. Твердити про відповідність ОП у контексті 8.6 не видається можливим через значну дистанцію в часі. Сформована культура якості (підкритерій 8.7) сприяє розвитку ОП, але потребує посилення методичного супроводу. Підсумовуючи сказане оцінюємо Критерій 8 за рівнем «В».

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Учасники освітнього процесу мають безперешкодний доступ до всіх нормативних документів, які чітко врегульовують освітній процес. На офіційному веб-сайті ОНУ ім. І. І. Мечникова у вкладці «Офіційні документи» (<http://surl.li/grodq>) оприлюднено основні документи, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, зокрема «Статут Одеського національного університету імені І. І. Мечникова» (<http://surl.li/ttoi>), «Положення про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І. І. Мечникова» (редакція 2022) (<http://surl.li/gmxxm>), «Колективний договір Одеського національного університету імені І. І. Мечникова на 2021-2024 рр.», (<http://surl.li/gmxse>), «Правила внутрішнього трудового розпорядку ОНУ імені І. І. Мечникова (додаток 4 до Колективного договору)» (<http://surl.li/dezdf>), «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в ОНУ імені І.І. Мечникова» (<http://surl.li/bjlgv>), «Кодекс академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І.Мечникова» (<http://surl.li/vshn>).

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На сайті філологічного факультету ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://surl.li/lxuyv>) розміщена актуальна інформація щодо ОПП. Проте час розміщення проекту не вказано. Отже, зацікавлені сторони можуть ознайомитися з цією освітньою програмою для внесення змін і пропозицій. Однак, рекомендації та зауваження щодо ОПП отримують шляхом анкетування стейкхолдерів. Анкетування проводять раз у рік, за їх результатами відбувається оновлення програми (ОП 2020, 2022 років). Обговорення проекту ОП зі стейкхолдерами та здобувачами відбувається на засіданнях кафедри.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті філологічного факультету у вкладці «Спеціалізації та освітні програми» (<http://surl.li/lxvfb>) наявна інформація про ОПП, а саме: ОП 2020 р., навчальний план 2020 р., ОП 2022, навчальний план 2022, наказ про призначення гаранта / робочої групи ОП, робочі програми, рецензії, відгуки стейкхолдерів на ОП, рецензії на ОП, методичні вказівки дисциплін, договори, угоди.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Уся діяльність ЗВО в контексті 9 критерію відбувається прозоро, що забезпечує зв'язок здобувачів із закладом.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліки Відсутність інформації про час розміщення проєктів ОПП для обговорення, форми для рекомендацій та зауважень Рекомендації Упродовж пів року обговорити зміст форми для рекомендацій та зауважень від стейкхолдерів, що дасть змогу висловлюватися більш широкому колу фахівців.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма відповідає підкритеріям 9.1, 9.2, 9.3: правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними та послідовно дотримуються. Учасники освітнього процесу мають безперешкодний доступ до всіх нормативних документів. Зважаючи на вказані недоліки, ЕГ вважає, що ОП відповідає рівню В у контексті 9 критерію.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Вірченко Тетяна Ігорівна

Члени експертної групи

Вівчарик Наталія Михайлівна

Омелюх Ірина Володимирівна